سرمقاله

بازار و بانک مرکزی در عصر AI

ادامه از صفحه ۱

... البته یک پارادوکس آزاردهنده در این جمله وجود دارد. سیستم مالی متکی بر «اعتماد» است. اگر مردم اعتماد نکنند نه بانکی ایجاد می‌شود و نه موسسه مالی.

تاکنون ممکن بوده مردم عادی از فرآیند و ابزارهای مالی آن چنان سر در نیاورند، اما به‌واسطه «اعتماد» بانک‌ها و صندوق‌های مختلف مالی به جای آنها در بازارهای مالی مشارکت داشتند. اکنون چگونه ممکن است سیستم مالی بر مبنای اعتمادی به‌وجود بیاید که هیچ‌کس از آن سر درنمی‌آورد؟ پاسخ می‌تواند آن باشد که با اعتماد به هوش مصنوعی. اما همین اعتماد نیز امروز مخدوش است. با وجود این پارادوکس، باز از این سناریو نمی‌توان چشم‌پوشی کرد که حداقل در کوتاه‌مدت، ممکن است سطح اعتمادی ایجاد شود و سیستم مالی بر سر کار آید که تنها هوش مصنوعی از زیر و بم کار کرد آن خبر دارد. جایی که مشخص نیست تغییر روند بازارهای مالی اثر یک شوک است یا تصمیم AI، جایی که هر لحظه باید احتمال تباهی و بالابردن قیمت و سپس فروش (Pump and Dump) را داشت و حتی آربیتراژ کنندگان نیز دیگر نمی‌توانند ماندند. قبل عمل کنند؛ زیرا بازارها می‌توانند سریع معکوس شوند. به نوعی حتی سیگنال‌ینگ قیمت نیز اطلاعات واضحی از خود بروز نمی‌دهد. اما حال نکته حساس دیگری از راه می‌رسد. سیاست پولی، سیاست احتیاطی کلان و خرد و اصولا نظارت بر پدیده‌ای که نمی‌دانی چگونه کار می‌کند، چگونه میسر است؟ در این سناریو بانکداران مرکزی چگونه باید سیاستگذاری کنند؟

سیاستگذاری مدرن پولی مبتنی بر فهم متقابل بین بازار و بانک مرکزی است. به عبارت دیگر سیاستگذار از طریق مدل‌سازی رفتار عاملان اقتصادی، واکنش آنان را به هر سیاست پیش‌بینی می‌کند و از سوی دیگر، با تکیه بر قاعده پولی و سیاست ارتباطی، رفتار و فکر و سیاست خود را برای عاملان فاش می‌سازد و ادبیات موضوع و تجربه به عینه نشان داده که این شفاف‌سازی یاری گر بانک مرکزی در رسیدن به اهدافش است. بنابراین نوعی «درک متقارن» بین مردم و بانک مرکزی وجود دارد. AI وضعیت را به «عدم تقارن درک» مبدل می‌سازد. به عبارت دیگر در عصر هوش مصنوعی ما به جای مشکل «عدم تقارن اطلاعات» با «عدم تقارن درک» مواجهیم.

در شرایط فعلی، بانک مرکزی با دانستن چگونگی واکنش بازارهای مالی به سیاست خود و سپس نوع اثربذیری بخش واقعی اقتصاد به آن واکنش که اصطلاحا به آن مکانیسم انتقال می‌گوییم، از ابزارهای سیاستی خود استفاده می‌کند. در شرایط عدم تقارن درک، مکانیسم انتقال مبهم است. به عبارت دیگر، بانک مرکزی نمی‌داند، واکنش بازارهای مالی به سیاست احتمالی او چگونه است. چرا نمی‌داند؟ چون بازارهای مالی که توسط AI اداره می‌شود یا دانستن تابع واکنش بانک مرکزی، خیلی قبل‌تر منتظر سیاستی که امروز بانک مرکزی ریخته است، بودند. در واقع در بازی میان فعالان اقتصادی – بخوانید AI- و بانک مرکزی، این AI است که غالب است و عملا در این فضا، سیاست پولی معنا پیدا نمی‌کند. همین وضعیت در مورد سیاست‌ها و نظارت‌های مختلفی که بانک مرکزی عهده‌دارش است نیز صادق است. وضعیتی را در نظر بگیرید که AI درک کند، بانک مرکزی واقعا متعهد به قاعده عدم نجات فلان موسسه مالی نیست، در این حالت موسسه مالی را به کژمنشی حاد هدایت می‌کند و در آخر مطمئن است که این به نفع موسسه است و البته هزاران مثال دیگر!

نمی‌توان کتمان کرد که این یک انقلاب در بازارهای مالی است و بانک مرکزی نیز شاید در این بین بهتر بداند که امر سیاستگذاری را به AI بسپارد و دیگر چه جهانی خواهد بود! اما به هر رو اگر واقعا سناریوی حرارتی رخ دهد، سیاستگذار نیز نیازمند ابزاری است که از درون خود آن سیستم بر آن سیاستگذاری کند. حتی اگر رئیس کل بانک مرکزی هم نداند چرا این سیاست پولی اتخاذ شده، اگر قرار باشد بازارهای مالی به AI اعتماد کند، سیاستگذار هم چاره‌ای جز این کار ندارد!

دکتر پویا جبل عاملی
اقتصاددان
alborz.payam@gmail.com

اخبار البرز

دعوت از البرزی‌ها برای حمایت از ۱۱ هزار مستاجر

کمیته امداد امام خمینی (ره) استان البرز طی فراخوانی از مردم این استان برای حمایت از ۱۱ هزار خانوار مستاجر دعوت کرد.

به گزارش پیام آشنا، به نقل از روابط عمومی کمیته امداد امام خمینی(ره) استان البرز با اعلام پویش «سهمی برای سقف امن»، از مردم نیکوکار استان دعوت کرد با مشارکت در تأمین هزینه اجاره مسکن خانواده‌های نیازمند به‌ویژه ایتام، سالمندان و زنان سرپرست خانوار، در تأمین سرپناهی امن برای این خانواده‌ها سهیم شوند.

براین اساس از مردم نیکوکار و خیرین دعوت شده با پیوستن به پویش «سهمی برای سقف امن»، در این اقدام خداپسندانه مشارکت کنند و اجازه ندهند مشکلات اقتصادی، آرامش و امنیت سکونت خانواده‌های نیازمند را تحت تأثیر قرار دهد.

خیران و نیکوکاران با استفاده از ۲ روش، شماره گیری کد دستوری #٭۲۶٭۸۸۷۷۰# و یا شماره کارت ۶۰۳۷۹۹۷۹۵۰۰۳۰۵۷۸ در این پویش مشارکت داشته باشند.

پیام آشنا گزارش می دهد

ایران در کانون معادلات جدید قدرت

اختصاصی پیام آشنا- پیام راهبردی حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب و فرمانده کل قوا در دیدار فرماندهان ارشد نیروهای مسلح، تنها یک هشدار نظامی به آمریکا و رژیم صهیونیستی نبود؛ این پیام در کنار اظهارات اخیر سرلشکر محسن رضایی، دبیر شورای عالی امنیت ملی، تصویری از رویکرد جمهوری اسلامی ایران در مرحله جدید تحولات منطقه ارائه کرد: رویکردی که بر آمادگی برای مقابله با هر گونه تهدید، حفظ ابتکار عمل، صیانت از منافع ملی و تعیین شرایط پایان هرگونه درگیری استوار است. بازتاب این مواضع در رسانه‌های بین‌المللی نیز نشان می‌دهد که تحولات ایران همچنان یکی از محورهای اصلی توجه محافل سیاسی، امنیتی و اقتصادی جهان است.

پیام روشن تهران: تهدید بدون پاسخ نمی‌ماند

رهبر معظم انقلاب در دیدار فرماندهان ارشد نظامی، آمادگی رزمی هوشمندانه برای مقابله قدرتمند با دشمنان را از الزامات بازدارندگی حداکثری دانستند و بر پاسخ فوری، اثرگذار و بدون محدودیت جغرافیایی به هر سطح و نوعی از تهدید تأکید کردند. همچنین دستور به‌روزرسانی بانک اهداف و گسترش دامنه اهداف احتمالی در برابر اقدامات دشمن آمریکایی ـ صهیونیستی، بخش دیگری از محورهای این پیام بود.

اهمیت این موضع در آن است که تهران تلاش دارد هر گونه محاسبه نظامی علیه ایران را با در نظر گرفتن هزینه‌ها و پیامدهای احتمالی آن همراه کند. به بیان دیگر، بازدارندگی صرفا به معنای برخورداری از تجهیزات و توان نظامی نیست، بلکه زمانی معنا پیدا می‌کند که طرف مقابل نسبت به اراده، ظرفیت و دامنه پاسخ احتمالی نیز اطمینان پیدا نکند.

این پیام به‌سرعت در رسانه‌های خارجی بازتاب یافت. رویترز، آسوشیتدپرس، خبرگزاری فرانسه، الجزیره، واشنگتن‌پست و رسانه‌هایی همچون روداو و دان پاکستان، هر یک بخش‌هایی از دستورهای رهبر انقلاب درباره پاسخ بدون محدودیت جغرافیایی و به‌روزرسانی بانک اهداف را برجسته کردند. در این میان، رسانه‌های غربی بیش از همه بر پیامدهای احتمالی ازسرگیری درگیری و همزمانی هشدارهای نظامی با تلاش‌های دیپلماتیک برای جلوگیری از جنگ مجدد تمرکز داشتند.

رضایی: آمادگی دفاعی در کنار دیپلماسی مشروط

اظهارات شنبه‌شب سرلشکر محسن رضایی، ابعاد دیگری از موضع جمهوری اسلامی ایران را روشن کرد. دبیر شورای عالی امنیت ملی با اشاره به دستور رهبر معظم انقلاب تأکید کرد در صورت هرگونه اقدام جدید علیه کشور، پاسخ ایران با استفاده از تسلیحات جدید و ضربات سنگین به متجاوز همراه خواهد بود. او همچنین تصریح کرد که پایان جنگ باید به گونه‌ای رقم بخورد که هیچ کشوری در آینده جرأت تجاوز به ایران را نداشته باشد.

رضایی در عین حال از بازبودن مسیر دیپلماسی در صورت تحقق شروط ایران سخن گفت. وی با اشاره به نامه جی‌دی ونس، معاون رئیس‌جمهور آمریکا، اعلام کرد نامه را مطالعه کرده، اما هنوز پاسخی به آن نداده است. به گفته او، تغییر محسوس لحن طرف آمریکایی نشانه‌ای قابل توجه است و ایران اکنون منتظر پاسخ نهایی واشنگتن است.

یکی از مهم‌ترین محورهای سخنان دبیر شورای عالی امنیت ملی، تأکید بر مشروط بودن بازگشایی تنگه هرمز به تحقق کامل شروط جمهوری اسلامی ایران بود. او همچنین گفت درباره تغییر دکترین هسته‌ای تاکنون تصمیم رسمی جدیدی اتخاذ نشده است، هرچند در صورت آغاز مجدد جنگ، این موضوع می‌تواند دوباره مورد بحث قرار گیرد.

بازتاب خارجی این اظهارات نیز قابل توجه بود. خبرگزاری رویترز در گزارشی که در رسانه‌هایی از جمله تایمز اسرائیل بازنشر شد، بر موضع رضایی درباره ادامه بسته‌ماندن تنگه هرمز و مشروط بودن مذاکرات هسته‌ای به پذیرش مطالبات ایران تمرکز کرد. آسوشیتدپرس نیز در گزارش تحولات خاورمیانه، اظهارات او درباره تغییر لحن واشنگتن، مدیریت عبور کشتی‌ها از تنگه هرمز و هشدار درباره پاسخ سنگین با تسلیحات جدید را منعکس کرد. خبرگزاری فرانسه نیز موضع نامه ونس و ارزیابی رضایی از تغییر لحن آمریکا را مورد توجه قرار داد. رسانه رودلو نیز هشدارهای امنیتی او درباره احتمال ازسرگیری درگیری را بازتاب داد.

نکته قابل تأمل آن است که رسانه‌های خارجی، سخنان رضایی را صرفاً در قالب یک هشدار نظامی منعکس نکردند، بلکه همزمان به موضوع مذاکرات، شروط ایران، آینده تنگه هرمز و احتمال بازنگری در دکترین هسته‌ای پرداختند. این همزمانی نشان می‌دهد که پرونده ایران در نگاه رسانه‌های بین‌المللی، مجموعه‌ای از متغیرهای به‌هم‌پیوسته نظامی، سیاسی و اقتصادی است.

از تنگه هرمز تا خیابان‌های اروپا

یکی از مهم‌ترین ابعاد تحولات اخیر، گسترش پیامدهای جنگ به اقتصاد جهانی است. تنگه هرمز به‌عنوان یکی از گذرگاه‌های حیاتی انتقال انرژی، در شرایط بحران به عاملی تعیین‌کننده در بازار نفت، هزینه حمل‌ونقل، قیمت سوخت و انتظارات اقتصادی تبدیل شده است. از همین رو، هرگونه اختلال طولانی‌مدت در عبور انرژی از این مسیر، فقط مسئله‌ای منطقه‌ای نیست و می‌تواند هزینه‌های آن را به خاورها و صنایع در نقاط مختلف جهان منتقل کند.

این نگرانی در اروپا نیز نمود پیدا کرده است. گزارش‌های اخیر آسوشیتدپرس، یورونیوز، اوموند و الجزیره از گسترش اعتراضات در کشورهایی مانند فرانسه، ایتالیا، بلژیک، آلمان، اسپانیا و پرتغال حکایت دارد؛ اعتراضاتی که محورهای اصلی آنها افزایش هزینه‌های زندگی، گرانی سوخت و مواد غذایی، بحران مسکن، دستمزدها و ضعف خدمات عمومی بوده است.

هر کشور با مجموعه‌ای از مشکلات اقتصادی و اجتماعی داخلی مواجه است و افزایش هزینه انرژی و آثار اقتصادی جنگ، یکی از عوامل تشدیدکننده فشار بر خانوارهای اروپایی بوده است. مرکز پژوهش‌های مشترک کمیسیون اروپا نیز پیش‌تر درباره تأثیر شوک انرژی ناشی از جنگ خاورمیانه بر هزینه زندگی خانوارهای اروپایی هشدار داده بود.

اهمیت این تحولات از منظر سیاسی آن است که جنگ، حتی برای کشورهایی که مستقیماً در میدان درگیری حضور ندارند، هزینه‌ساز شده است. افزایش قیمت سوخت و انرژی، فشار بر تولید و حمل‌ونقل و تشدید نارضایتی اجتماعی، تصمیم‌گیران غربی را با این واقعیت مواجه می‌کند که پیامدهای یک ماجراجویی نظامی می‌تواند بسیار فراتر از محاسبات اولیه گسترش یابد.

ایران: بازیگری که نمی‌توان از معادلات منطقه حذف کرد

در کنار این تحولات، سخنان رضایی درباره مذاکرات چهارجانبه تهران با حضور ایران، عربستان، ترکیه و پاکستان نیز واجد اهمیت است. او با اشاره به گفت‌وگوهای انجام‌شده درباره ترتیبات امنیتی آینده منطقه، تأکید کرد که بدون حضور مؤثر ایران، شکل‌گیری امنیت پایدار امکان‌پذیر نخواهد بود از نگاه وی، تجربه درگیری‌های اخیر و مقاومت ایران، ضرورت شکل‌گیری سازوکارهای امنیتی با مشارکت کشورهای منطقه و بدون وابستگی به قدرت‌های فرامنطقه‌ای را برجسته کرده است.

این موضع در شرایطی مطرح می‌شود که نگرانی از گسترش دامنه تهدیدهای رژیم صهیونیستی، صرفاً به ایران محدود نمانده و در گفت‌وگوهای مقام‌های منطقه‌ای نیز مورد توجه قرار گرفته است. بنابراین، مسئله امنیت منطقه به موضوعی مشترک تبدیل شده که از خلیج فارس تا شرق مدیترانه را دربرمی‌گیرد.

۲۴۷ شب ایستادگی: پشتوانه راهبرد ملی

با وجود خسارات سنگین، حملات به زیرساخت‌ها و هزینه‌های انسانی و اقتصادی تحمیل‌شده بر کشور، یکی از مؤلفه‌های مهم معادلات کنونی ایران، حضور مستمر مردم در صحنه است. امشب بنا بر شمارش اعلام‌شده از سوی برگزارکنندگان، دویست‌وچهل‌وهفتمین شب حضور ملت مبعوث‌شده در خیابان‌های سراسر کشور رقم می‌خورد؛ حضوری که نشانه‌ای از پشتیبانی اجتماعی از حفظ امنیت، استقلال و تمامیت ارضی کشور است.

در تحلیل تحولات اخیر، نمی‌توان این پشتوانه اجتماعی را از مؤلفه‌های قدرت ملی جدا کرد. توان دفاعی، انسجام سیاسی، دیپلماسی فعال و همراهی مردم، چهار عاملی است که در کنار یکدیگر بر محاسبات طرف مقابل اثر می‌گذارند. البته تداوم این همراهی، مستلزم توجه جدی به مشکلات معیشتی و اقتصادی مردم و کاهش فشارهایی است که در شرایط جنگی بر زندگی خانوارها تحمیل شده است. آنچه از کنار هم قرار گرفتن پیام رهبر معظم انقلاب، اظهارات دبیر شورای عالی امنیت ملی و بازتاب رسانه‌های خارجی برمی‌آید این است که مسئله ایران دیگر صرفا در چارچوب یک رویارویی نظامی دوجانبه قابل بررسی نیست. امنیت انرژی، آینده نظم منطقه‌ای، هزینه‌های اقتصادی جنگ و معادلات دیپلماتیک، همگی به این پرونده گره خورده‌اند. تهران نیز با تأکید بر آمادگی دفاعی و مشروط بودن مسیر دیپلماسی، پیام روشنی به طرف‌های مقابل داده است: تصمیم درباره امنیت و مناقع ملی ایران، تابع فشار نظامی و تهدید نخواهد بود.

سرهنگ کامران ملکی فرمانده انتظامی شهرستان کرج شد

سرهنگ کامران ملکی با انتصاب به فرماندهی انتظامی کرج، جایگزین سرهنگ پیمان گودرزی شد و سرهنگ حسین گل‌محمدی مسئولیت معاونت عملیات پلیس البرز را بر عهده گرفت.

به گزارش پیام آشنا، با پیشنهاد فرمانده انتظامی استان البرز و تأیید فرمانده کل انتظامی کشور، فرمانده انتظامی شهرستان کرج و معاون عملیات فرماندهی انتظامی استان البرز منصوب شدند.

بر اساس این انتصابات، سرهنگ کامران ملکی به عنوان فرمانده انتظامی شهرستان کرج منصوب و جایگزین سرهنگ پیمان گودرزی شد.

همچنین سرهنگ حسین گل‌محمدی با حکم جدید به عنوان معاون عملیات فرماندهی انتظامی استان البرز منصوب شد و مسئولیت این معاونت از سرهنگ کامران ملکی به وی واگذار شد.

این تغییرات مدیریتی با هدف ساماندهی و ارتقای سطح فرماندهی و مدیریت عملیاتی در مجموعه انتظامی استان البرز انجام شده است.

نایب رئیس مجلس: وزیر پیشنهادی اطلاعات به زودی معرفی می‌شود

نایب رئیس مجلس شورای اسلامی اعلام کرد: دولت به زودی وزیر پیشنهادی اطلاعات را به مجلس معرفی خواهد کرد.

به گزارش پیام آشنا، علی نیکزاد نائب رئیس مجلس این مطلب را در پاسخ به تذکر ابراهیم عزیزی رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس در جلسه علنی امروز یکشنبه مجلس بیان کرد.

رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس امروز در جلسه علنی، وبیناری مجلس در تذکری گفت: بیش از هشت ماه است که کشور، وزیر اطلاعات ندارد. قانون سه ماه به دولت اجازه داده تا برای وزارت خانه، وزیر معرفی کند اما اکنون بیش از هشت ماه از شهادت وزیر اطلاعات می گذرد و وزارت اطلاعات با سرپرست اداره می‌شود، آن هم در شرایطی که کشور درگیر جنگ است و با انواع رویکردهای دشمنان و جریان‌های خبیث روبرو است.

وی خواستاری پیگیری این موضوع از سوی هیأت رئیسه مجلس شد.